

ՍՆՈՒՄԱԼ ԾՈՂՈՒՆ ՀԱՐԱՏԱԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻՐԻՐԵՐԻ ՏՈՅՆԱԼՈՒԹՅՈՒՆ
ԹԱՐԻՒՆՑ ԵՄԵՐՈՒՄ ԵՄԵՐՈՒՄ

12, 000, 000, 000 տարի ար-
ժողութեամբ թանկագին մետաղա-
յին աղբի կը գտնուին Մեհեղ Մո-
զման մէջ կը տեղեկանան Նիւ-Եորքի
Քէմքրիթ թերթի գիտաբանական
խմբագիրը Քիմիական մասնաւոր
խմբակը կրնան զուր բերուի այս
հանգիստը և աւելի աման զինքով
թափուի կրկնազորական և ճար-
տարաբանական չափանիւրը Գո-
յալած պարտա չարժ արի յառ-
կացուի Պաղեստինի կառավարե-
թեան և պիտի գործածուի անոր
գիտական նշանակութեան Սպաշտ և
Տօքթ. Լորթնոն:

Քիմիական աշխատանքի մի գա-
նի արմ մըրումը տարբերակի բազ-
ուան ան այժմ Պաղեստինի մէջ
Պատմական այդ հողամասը, ներկա-
յիս Սեան Բրիտանիոյ Սեանքի
տան, այժմ և թեանքի նոր արտա-
տեսական չընանի մը մէջ, որ անկա-
րելի էր Սեանքի տնտեսականութեան
ժամանակները:

Քիմիական գործունէութեան
տակ, զմայի հրաշքով կրկնի մը պի-
տի գտնուի Պաղեստինը:

Շատ լաւցամ այս երկրամասը
պիտի ըլլայ խիստ կարեւոր կեցրեան
մը, ուրիշ պիտի արտադրուի աշ-
խարհի յոյժ կարեւոր քիմիական նիւ-
թերը Մեհեղ Մոզմի ուր կը թա-
փի Յորդանան Գետը, երկրագնդին
մէջ միակ անպարտ միջնորդն է
չատ մը թանկագին առատ հանքե-
րու: Մեհեղ Մոզմուն մէջ ամբար-
ուած է կարգ մը քիմիական հում
նիւթերու աճարկը կառնուի թիւն-
քի որ գարնաով աշխարհի պէտքերը
պիտի կրնայ զիստ գոյանցնել:

Այս հանքերը յոյժաւոր զինակի
մէջ կը գտնուին, յառաջ աղբի
զինակի մէջ Այս հանքերը կրտսի
գաղտնի համար, միայն արեւելեան
շրջանցեան ոյժը կրնայ գործածուի
կը երկրագնդին մէջ, այսպէս
տակն համար, ապի յարմարագին
կարգ չիկայ կրկնազորական և տեղա-
գրական միացում հանքանակը պիտի
արտադրի բարձր աստիճան մայրի
տնտեսական հանքային նիւթ: Այս
անգին դուռն աղբի անհատա-
լիցին աման, հարկ մը քանի մը
դոնանի հետեւ արի գտնուին, ծո-
վային փոխարինութեան համար:

Այս աղբի են, Մագնիւթ-քը-
լորիդ (Magnesium Chlorid) հասա-
րակ աղ, (հրաշալիքին դուռ, կա-
լիում-քլորիդ (Potassium Chlorid) և
Մագնիւթ-թաւնու (Magnesium
Bromid) թաւն (bromin) արտադ-
րուի համար:

Այսին Պաղեստինի Զոլիթի ը-
լայ քաղաքը Մեհեղ-Մոզմի որ
այսպէս յանկարծ մըրման մէջ կը
մտնէ ուրիշ քիմիական հանքերու
հետ: Պիտ օգտուին Սեան Բրիտա-
նիոյ և իր գերիշխանութեան տակ
գտնուած բոլոր երկրագործները Սե-
անքի երկրներու երկրագործները
գաղախանի պիտի գտնուան աշ-
խարհի (Potash) այդ անհրաժեշտ
քաղաքին անուրը, երբ սկսուի չի-
մակուան արեւելեան կէս զնով ծա-
խուի:

Հոս կը մնի հարցում մը Ուր-
ման ինչո՞ւ. այսքան դարեւ, այս
թանկագին և անպարտ քիմիական
գանձը անտեսուած է զոյ մնաց ճար-
տարաբանաբ աշխարհին: Ինչո՞ւ
նախնականովոր քաղաքները, ու-
կիններու գետեր հետեւելին և ուզին
և Սիպիւրիոյ նման թեանքային առ-
ժանիքի վայրերը, և կամ Պոլիֆիլի-
թիթիքը և Բոնիֆի պղինձը և շատ
մը ուրիշ մետաղային հանքերու հա-
մար յանձն առին կրկնուի և փոխադ-
րութեան ստիպի անտեսելութեան
ներքէ:

Բացառութիւնը չատ պարզ է
Մեհեղ Մոզմի թաւն գտնակը, Բո-
նիֆիլի Սուլֆիւրներուն անձնական
սեփականութիւններն էն: Այսպիսի
Համախառն արգիլած էր, այս
կարգի որեւ ծար անհոյժ Օսմանե-
ան արտադրութեան մէջ ի բաց առ-
կա կարգ մը խիստ անհանձնալ մե-
լաշխարհները, խախտ աղբիւրն
էր որեւ ձեռնարկ Մեհեղ Մոզմուն
չորթ:

Յետոյ պատերազմը մըր և կաւ:

1917 Գեղեմեքերին, ձեռնարկ Սե-
անքի երեսաղէն մըր գրաւուի, խոր-
մանի Սիպիւրիոյ մը, նախադէս
պաշտանայ մը ձեղիլ բանակին մէջ,
այժր քայ և ծանօթ՝ մետաղային
կարելիութեանց, ստիպել իր կատա-
վարութիւնը որդէպի թիւնքի վաճա-
նատգոտութեան մը կատարուի Մեհե-
ղ Մոզմուն մըր: Միշտ հիւսիսային
Պաղեստինի կէսը գետ թրգական բա-
նակին արեւմտականութեան տակ էր,
ստան իրարարան մըր դրեւած էր և
մանրագին նկարագրի քիմիական կը
կատարուի երկրագործի ամենախո-
րակ ալ պարին մըր: Տեղեկա-
գիրը մէջ տեղ տեղաւ հրաշքի կա-
րելիութիւնները:

Երկրաբանական չընանի արի
մը միւր, ուրիշ քիմիական մը թե
խիստ պարզ, և թե խիստ նպատա-
ւոր անտեսական պաշտաններու տակ,
գտաւ նոր միջոց մը որով կարելի
պիտի ըլլար գուր քիմի Սեանք
Մոզմուն թաւն գտնակը:

Քիմիական անտեսական երկու գի-
մանքները գիտնական կատարեցին,
մեհեղներ իրտեսական գտնակին
ցին: Գտնի որ պատերազմական գի-
մանք անտես էր գետ, որեւ ձեռ-
նարկ անկարելի թուեցաւ:

(Շարունակելի)

ԱՐԵՎԵԱՆ ԹԵՂԱՎԱՅՈՒԹԻՒՆ

(Սիմիական)

Արդ 1 oquosna 9927 — Արդ
Գեղեմեքերին կը գտնուի ծառ
զինակի մէջ կը գտնուին կողմի դա-
նուած 35 անուր դուռ հայտնուի
զինակի է, որ կրնի ամենաւնի
տակ օր ու ջուր ունի, ծովու մայր-
ութեան 850 մէթր բարձրութեան մը
մըր:

Տեղեկները հաճախական
կենսի մը կը վարեն, դարձեւել կը
մեհեղներ իրտեսական գտնակին
թիւնքի մըր հայտնութեան Սեանքի մըր
թիւնքի գործերը: Գտնակներու մը,
որ կը պաշտանագրի Գեղեղ կէ-
նիֆիլիան մը իրեւ օտարի և իր-
եւ գտնակը միանգամայն չատ հա-
մատ ամենաւնի մը:

Այսքան մը ծանօթութեան տակ
զինակ Սեանքի մայր, անցնելը երե-
կուան հանգիստին, որ օտարեւա-
նաբանութեան Սեանքի Սեանքի Լեւե-
նապիւթեան կողմէ (այժմ Սեանքի
Լեւեղ, Սեանքի ի պատիւ Սե-
անքի):

Կատարելի ամ ամենաւնի հա-
տաւ Սե. Սեանքի, ընդերքային կառու-
ման Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի

Կատարելի ամենաւնի հա-
տաւ Սե. Սեանքի, ընդերքային կառու-
ման Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի

Կատարելի ամենաւնի հա-
տաւ Սե. Սեանքի, ընդերքային կառու-
ման Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի

Կատարելի ամենաւնի հա-
տաւ Սե. Սեանքի, ընդերքային կառու-
ման Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի

Կատարելի ամենաւնի հա-
տաւ Սե. Սեանքի, ընդերքային կառու-
ման Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի

Կատարելի ամենաւնի հա-
տաւ Սե. Սեանքի, ընդերքային կառու-
ման Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի
Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի Սեանքի

ԴԻՄԵՆՈՒ ԲԱՆԻՆ

Լուի Կարոյ մը կը արգելուի
քիմիական միջոց, որ չափազանց
փառանք մէջ էր քաւ:

— Սեանքի գտնակը

— Այն տեղի մը,

— Նաւի գէշ:

Այս տեղանքին կը կարծէ որ, երբ
պաշտանը գտնուի, թաղաւորը զինք
իր գեղեցիկ Սեանքի պիտի գրկէր,
ուստի բուռն աշխատանք մը թա-
լով քիմիական քաղաքի պաշտանը
խառն արգելու և որ մը միացեալ
ներկայանալով յոյս:

— Տեղի իմ Սեանքիները արգիլեցաւ,

— Նաւի իմ Սեանքիները մը հետ
խառնեցաւ չափ գտնակը

— Այն տեղի մը,

— Սեանքի, ձեռ կը հարձակուի,

գուր կրնայ Տեղի Սեանքի մը բնադ-
րէն կարգով:

Յարմարի գտնակներ մը, երբ գետ
մայրին անգամը ըլլալով Սեանքի
մայր և թաղաւորին կը ներկայա-
նայ, ինչպէս թեանքի ետեւեւին և
թեանքի մայրը կուտայ քան յոյս
և բանական:

Յարմարին մեկնուի մէջ՝ որ
բարձրաճանկ մէկն էր՝ թաղաւոր
կը հարցնէ Պաղեստինի թեանքին
կը գտնէր այս մայրը, Պաղեստին կը պա-
տասխանէ թեանքի գտնակը և լաւ կար-
մուտով մէկն էր:

Բայց կը յարէ թաղաւորը և
կը հարցնէ թեանքի կարծիքը ինչ է
անոր գտնակը մայրին, արդեօք իրեն
յոյս մուտ և պաշտանութեան թեանքի
բուռն արմատային կատարելու ընդու-
նակութեան ու միջոց ունի:

— Տեղի իմ կը պատահի թեանքի
թեանքի, բարձրաճանկ մայրիկ երեւին
բաղանջային մը կը կը նմանի և
թեանքի միւր յարկ թաղաւորին արտադրու-
թաւ գէշ կառուարուած կըլլան:

Վանաւորի գուրին մայրին մէջ
Լուի 14 րորդ, Բրոքլինի կառավար-
ութիւնը կը յանձնէ Մայրեղ Վի-
լիամս որը ճշգրտացող դուրս էր և
երաւելի մէկն էր միանգամայն:
Երբ այս միւրիւր իր պաշտանային
կը հանի քաղաքի մեծագործները բառ
այդ ամենաւնի սովորութեան իրեն
տակով իր գտնակը մը կը նուրիւն ու
ապա այսպէս կ'արտադրուին:

— Տեղի իմ ճշտաւոր համար գը-
տնակ մըն ալ Վանաւորի գուրին նուր-
իւր մէջ էին: ճշտաւոր այն որը կըր
այն մէջ ալ ան մըր կատարելութեան
լաւ աստիճանու էր բայց ան մեր-
մեջ գտնի ամեն և վերադարձուի
մեզ:

— Այն, կը պատասխանէ Մարե-
ղայ Վիլայ, քաղաքի ամենաւնի և պա-
շտանութեան մըր գաղափարներուն
մէջ գտնակները, իսկապէս ձեռ այդ
պարեն ար Վանաւորի գաղափարին
է որուն օրինակին հետեւի չատ ալ
յանձնարարելի գործ մը է:

Իրկուն մը կ'աշխարհիկ ան-
ձանց հաւաքովին մը մէջ պատերազ-
մի մայրին կը կրկնէ, հին քաղաք
մը յարմար չեղաւ մըր կըր բարե-
կամեմունքի միջոց մայր կը պատմէր իր
մը կուտը և կը խորհէր իր ամուս-
նային վայր որ պատերազմի գաղափար
մէջ մուտ էր:

— Պատերազմը ստեղծուի և բար-
բարութիւնը մըն է կը հաւաքէր նաեւ
ժամեթի գիտնական մը որ միշտ
այն տան խառնակութեան չէր խառ-
նուած հանգիստ իր քաղաքականութեան
մըր:

— Պատերազմը, կարծումս
չափ արտադրելի գործ մը է. ճիշտ
է որ մարդու մը մայր գաղափարի
քան մըն է, բայց հարկէր հաղաթե-
րու մայր պարզ սխալութեան մըն է:

— Մայրեղային, — ինչո՞ւ աղջիկը
չատ կը խառն:

Տեղի ձեռքովին — Երբ չեմ օր-
նակի մայր ու աղջիկը ֆոֆոկաֆի
տակով պատասխանում են:

— Պատերազմը կ'արտադրուի ճիշտ
է թեանքի օրինակին բայց չեմ տես-
ներ, անհանգիստ օրինակին բայց չեմ լը-
սեր:

Բայց կրնայ չեմ տեսնուած որ կի-
ներ ընդունել օրինակին ու չը խառն
ու չը մայրան իրենց անհանգիստ գը-
թին տակ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՄԵՐԱՊԵՐՈՒ ՅՈՒԳ

Ժրնէլ. — Դուային ինքնագործողի պատերազմական պետերը երկ
կատարելութեան իրենց խառնակութեան չափը հրա-
տարական գեղեցիկութեան մը կը հասնուի թեանքի կառավարութեան
Անկոյ — Հարմարեալ իրաւարարութեան մէջ փոփոխութեան մը մայրն ու
ունին: Զեկուցողը կը ծանուցանէ թեանքի իրաւարար իրաւ մը պիտի
ունենայ խորհրդաժողովը:

Այն լուր որուն համեմատ իր. թեանքի Բրիտանական նոր տաղարկները
բանակային խառն մը յառաջ եկած են, բարձրագին անհոյժ է, մանաւանդ
որ Սեանքի և Հարմարեալ պատերազմական իրաւարարութեան իրենց կառավարութեան
բուռն հետադարձ են այս նոր տաղարկները՝ անհոյժ հրաշքներ անհոյժ հա-
մար: Այս նոր տաղարկները պատարաստեցան անդրափոխական կառավարութեան
հետ կառավարելու համեմատութեան և բացարձակ կերպով ընդունուեցան երկ իրենց
պատու իրաւարարութեան կողմէ:

ԱՆՎՈ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԱՆՎՈ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԸ ԶԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ժրնէլ. — Անգլիական նոր տաղարկներուն վրայ՝ համեմատութեան իր-
ականացումը անգլիական և անգլիական յարաբարութեան մէջ և Դուային խոր-
հրդաժողովը իրաւարար նիստի հրաւիրուած է երկուստեքի արտաւ համար:

Ժրնէլ. — Երեք պատու իրաւարարութեան պետերը կողմէ այս օրուն
գտնակի նիստին մէջ ներկայացուած անգլիական դիւան արտադրելի այն է որ
յանձնաւորու. Թորֆիլիանայիններու և ընդգծեալներու ամբողջական արտադրու-
թիւնը կիւ միջին թեանքի պիտի չէ անցնի Սեանքի և Սեանքի իրաւարար
գաղ համար, և 385,000 թեանքի հարմար համար:

ԳՐԱՆՍՈՒՆ ԵՒ ՍՈՎԻԵՐՆԵՐԸ

Բարի. — Զանազան թեանքի խիստ կերպով կը ճնշաւան են այն կիւս-
պաշտան հաւատը, որուն համեմատ Մ. Զեկուցի Սոսիալի մէջ բրած յառա-
րարութեանը՝ համեմատութեան քաղաքականութեան գործունէութեան մը վերաբը-
մամբ, անէ բացարձակ հանգամանք չեն կերի: Միայն, կը հարցնէ թեանքի հա-
մար Գրանսոնական կառավարութիւնը իրական կորով ինչու մը չգործածէր հա-
կարգները համար Մ. Զեկուցի թեանքի այս յարաբարութեանը պարզ պատահա-
կան քանակներ չեն:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ ՀՆԴԿԱՅՈՒՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն. — Մօրնիկ Բաթմ Պաղեստին կը տեղեկանայ թեանքի Պաղեստին
հնդիկ պետութեան մէջ տեղի ունեցած հեղինակական անձնակներուն հետեւանգող
քան իրաւարարութեան միւր արտադրութեան ծածկող փախող ընդունարար իրաւ մը
մայր իրաւարարութեան միւր արտադրութեան մէջ հեղինակական անձնակները ան-
գլիս Դուային պատմութեան և Կոստի գաղափարին մէջ քանակները հանգիստ պատմութեան
ուած են: Ինչո՞ւ պիտի Պաղեստին երկր կառավարութեան մը արտադրութեան 36 մայր կա-
տարել 236 մայր հետադարձութեան մը մըր: Կառավարութեան յառաջանական և Կու-
հարային մէջ, Սաղաւոր և իրաւարար համեմատ նորարար աղանքի պատմութեան են
երկրագնդի երկուն և անտարական հաղորդակցութեանը կարգաւ: Կառավարութեան
նախնային օրինակներուն համեմատ ծածկող ծածկողներուն Անհատապաշտ լուր կը արտի թե
հարկի չափ տեսնել կործանած, ինչո՞ւ հոգի մեծած և առաջ հոգի իրաւարարութեան
են: Պաղեստին հետադարձական հաղորդակցութեանը կարգաւ է: Տեղափոխ քաղաք
Զուրի տակ թաղաւոր կը մնայ մտաւայ ինչին թեանքի քանակներուն պատմ-
նաւոր: Տաճարի մէջ Քաղի տաղանք քանակութեան 700 տալ լայնութեան մը
մըր:

ԻՏԱԿԱՆ ՊԵՏԵՐԱԶՄԻ ԿԸ ՊԵՏԵՐԱՅՈՒՆ

Վեմանթիլ. — Կը գրէ թեանքի պատերազմական գործարաններուն
մէջ մեծ գործունէութեան կը արի: Լոնտոնի քաղաքական իրաւարարները կը կար-
ծեն թեանքի իրաւարար անտեսական ներկայ տաղանքային աղջիկ, Մոսկովին նոր պատե-
րազմ մը կը պատրաստէ: Անգլիա-Փոնիլի Պատմութեան գործարանները, որ
փայտած էին, զինքներ վերադարձուցան, իսկ Ս. Զորնիլի գործարաններուն հը-
րաւարարութեան արտած են կրկնապատկել օդանաւերու չափանիւրը: Սամֆիլիտաւր-
նայի մէջ Մեքսիկո գործարանները մեծագոյնի հրաւիրել կը չեն:

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԻՐ ԾՆԵՂԵԱՆ ՏԱՐԵՂԱՐԶԸ ԿԸ ՏՈՒՆ

Հաւով. — Մ. Մոսկովին իր ծննդավայրին մայր գտնուող Քարաթի թեանքի
մէջ փոքրիկ ապարակի զնայ տեղիւ համար իր ծննդուն 44րդ տարեդարձը իր
հնոյր հետ, որուն չորթնական յարաբարութեան վրային հետեւանց գործարար իրաւ-
արարները ընդ տուած է վարչապալին: Սեանքի նոր չարի մը ատալին գաղաւոր
պիտի ըլլայ:

Մ. ՄԵՐԱՆԻ ԿԱՐԵԱՅՈՒՆԸ ԵՒ ՄԵՐԱՆԻ

Մոսկով. — Քարաթի, Սեանքի արտադրութեան կողմէ իրաւարարութեան
չորդանով մը արտադրութեան կ'արգել Սեանքի զին և կ'ընէ թեանքի և որ
Սեանքիները կը գործէ: Կը յարաբարութեան թեանքի պատերազմ չափեր, բայց օտիւ-
թեանքի քանակին ու իրաւարարութեան անհոյժ է:

ՌՈՒՄԵՆԻՈՅ ԲԱՐՎԱՐԵԱՆԸ ՏԵՂԵՂԸ

Բարի. — Փոնիլի թեանքի հարմարութեան կարգ մը զորքներ ի մայր
անհատապաշտութեան մը մայր թաղաւոր Մարի և Մ. Պաղեստինի մէջ: Այս ան-
հատապաշտութեան պիտի կարգաւորի մայր թաղաւորին ընտրութեամբ՝ իր չոր-
րոր անգամ անտեսականութեան խորհրդները:

Պաղեստին. — Զարգալար Անգլիան կողմէ անտեսականութեան ճանաչ-
ման հետեւանցով, Թորֆիլիական կառավարութեան նախադատական յանձնարարու-
թաւ գործարարին հրաւիրումը պատմական իր կառավարութեան պիտի Թանախարու-
թաւ խառնակութեան ձեռնարկի Թորֆիլիական կառավարութեան Անգլիան զինակ
գիտակցութեան պետ ձեռնարկը նպատակով: Գիտակցութեան ազգային կու-
սակցութեան պետ Մ. Մանիս որոշած է մեծ չարմած մը պատրաստել ինպատ
Քարթի ինչպիսի վերադարձ

